DEN EUROPÆISKE UNIONS DOMSTOL

Domstolens **dom**
i sag C-583/24 | [Tagu] [1]

Pressemeddelelse nr. 154/26

Luxembourg den 3. november 2026

Europæisk arrestordre: Den hævdede manglende proportionalitet mellem den idømte straf og lovovertrædelsens grovhed er ikke i sig selv tilstrækkelig til at begrunde et afslag på fuldbyrdelse

Et afslag på at fuldbyrde en europæisk arrestordre kan imidlertid i undtagelsestilfælde være begrundet, navnlig såfremt lovgivningen i den udstedende medlemsstat tillader eller endog påbyder fængselsstraffe, der er så uforholdsmæssige, at de svarer til umenneskelige eller nedværdigende straffe, eller såfremt denne lovgivning ikke tager højde for lovovertrædelsens grovhed og ikke giver mulighed for at tage hensyn til de individuelle omstændigheder

En mand, der i Rumænien er blevet idømt syv års fængsel for at have indført tre gram cannabis og fire MDMA-piller, er genstand for en europæisk arrestordre. En nederlandsk dommer, der skal behandle fuldbyrdelsen af denne arrestordre, har anmodet Domstolen om at tage stilling til, om overgivelsen af den pågældende kan afslås, på grund af at den idømte straf ikke står i et rimeligt forhold til lovovertrædelsens grovhed. I Nederlandene ville en tilsvarende lovovertrædelse kunne straffes med mellem en og tre ugers fængsel.

Domstolen bemærker, at princippet om gensidig tillid mellem medlemsstaterne indebærer, at fuldbyrdelse af en europæisk arrestordre udgør hovedreglen, og at et afslag kun er muligt i undtagelsestilfælde, uden at dette berører forpligtelsen til at respektere de grundlæggende rettigheder. Selv om det primære ansvar for at sikre overholdelsen af disse rettigheder påhviler den medlemsstat, der har udstedt arrestordren, kan et afslag fra den medlemsstat, der skal fuldbyrde arrestordren, i undtagelsestilfælde være begrundet, hvis der efter en undersøgelse i to særskilte trin foreligger en risiko for tilsidesættelse af de grundlæggende rettigheder, der er garanteret ved EU-retten. Den fuldbyrdende judicielle myndighed skal først undersøge, om der i den udstedende medlemsstat foreligger systemiske eller generelle mangler eller mangler, der berører en objektivt identificerbar gruppe af personer. Hvis sådanne mangler konstateres, skal den derefter afgøre, om den pågældende person under hensyntagen til dennes personlige situation konkret løber en reel risiko for tilsidesættelse af vedkommendes grundlæggende rettigheder.

Domstolen præciserer imidlertid, at selv betydelige forskelle mellem de straffe, der er fastsat i medlemsstaternes lovgivning, ikke i sig selv er tilstrækkelige til at fastslå, at der foreligger sådanne mangler. Sådanne mangler kan konstateres, når lovgivningen eller retspraksis i den udstedende medlemsstat udviser en åbenbar og alvorlig tilsidesættelse af det strafferetlige proportionalitetsprincip, som ikke kan afhjælpes ved hjælp af noget effektivt retsmiddel. Dette vil navnlig være tilfældet, hvis denne lovgivning tillader eller endog påbyder straffe, der er så uforholdsmæssige, at de svarer til umenneskelige eller nedværdigende straffe som omhandlet i EU-retten, eller hvis lovgivningen ikke giver dommeren mulighed for at tage hensyn til lovovertrædelsens grovhed og sagens særlige omstændigheder med henblik på at tilpasse straffen. I den foreliggende sag finder Domstolen, at den rumænske lovgivning ikke udviser mangler, der udgør en åbenbar og alvorlig tilsidesættelse af det strafferetlige proportionalitetsprincip, som vil kunne begrunde et afslag på at fuldbyrde den europæiske arrestordre.

I december 2023 blev DZ i Rumænien idømt en endelig fængselsstraf på syv år for at have indført tre gram cannabis og fire piller indeholdende MDMA til landet. I januar 2024 udstedte en rumænsk domstol en europæisk arrestordre mod ham, således at han kunne afsone denne straf i Rumænien.

For retten i Amsterdam (Nederlandene), der skal træffe afgørelse om DZ' overgivelse til de rumænske myndigheder, har han gjort indsigelse herimod med den begrundelse, at den straf, han er blevet idømt, er uforholdsmæssig. Han har anført, at narkotikummet var bestemt til hans kones personlige forbrug, idet hun anvendte det til smertelindring. Den nederlandske dommer har anført, at der var tale om små mængder narkotika, og at parret ikke havde til hensigt at handle med dem.

Ifølge den nederlandske ret pålagde den rumænske lovgivning på tidspunktet for denne gerning en minimumsstraf på syv års fængsel for indførsel af »yderst farlig« narkotika, såsom MDMA. Bortset fra begrænsede muligheder for at nedsætte straffen kunne de rumænske domstole hverken tage hensyn til den ringe mængde narkotika, der var tale om, eller til, at den var bestemt til eget forbrug, eller i det mindste til, at den var blevet indført uden en hensigt om at handle med den. Det ville desuden heller ikke have været muligt at gøre den straf, som DZ blev idømt, betinget.

I denne sammenhæng har den nederlandske dommer anmodet Domstolen om at tage stilling til, om EU-retten [2] giver den myndighed, der er ansvarlig for fuldbyrdelsen af en europæisk arrestordre, mulighed for at afslå overgivelse af en person med den begrundelse, at den idømte straf ikke står i et rimeligt forhold [3] til den lovovertrædelse, der har givet anledning til denne straf, og derfor er i strid med princippet om proportionalitet mellem lovovertrædelse og straf, som er fastsat i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder [4].

I sin dom bemærker Domstolen indledningsvis, at princippet om gensidig tillid og princippet om gensidig anerkendelse mellem medlemsstaterne har afgørende betydning i EU-retten. Medmindre der foreligger særlige omstændigheder, er hver medlemsstat forpligtet til at lægge til grund, at de øvrige medlemsstater overholder EU-retten og navnlig de grundlæggende rettigheder, som denne garanterer. Disse principper indebærer, at **fuldbyrdelsen af den europæiske arrestordre er hovedreglen, og at afslag kun kan overvejes i undtagelsestilfælde**.

Den eventuelt uforholdsmæssige karakter af straffen er ikke som sådan blandt de grunde til at afslå fuldbyrdelse af en europæisk arrestordre, som EU-lovgiver udtrykkeligt har fastsat [5].

Domstolen har imidlertid allerede anerkendt [6], at den fuldbyrdende judicielle myndighed under helt særlige omstændigheder kan, eller endog skal, afslå at fremme en europæisk arrestordre, når der foreligger en reel risiko for, at overgivelsen af den pågældende person vil medføre en tilsidesættelse af dennes grundlæggende rettigheder [7].

Spørgsmålet om, hvorvidt denne risiko faktisk foreligger, skal principielt vurderes i to på hinanden følgende trin. I første omgang skal den fuldbyrdende judicielle myndighed råde over objektive, pålidelige, præcise og behørigt ajourførte oplysninger, der viser, at der i den udstedende medlemsstat foreligger systemiske eller generelle mangler eller mangler, der berører en objektivt identificerbar gruppe af personer, som den berørte person tilhører. Først hvis denne første betingelse er opfyldt, kan den fuldbyrdende judicielle myndighed i anden omgang konkret og præcist undersøge, om den eftersøgte person under hensyntagen til dennes personlige situation faktisk løber en reel risiko for tilsidesættelse af vedkommendes grundlæggende rettigheder.

I den foreliggende sag finder Domstolen, at **forskellene, selv om de er betydelige, mellem de straffe, der er fastsat i medlemsstaternes lovgivning, ikke i sig selv er tilstrækkelige til at fastslå, at der foreligger sådanne mangler**. Da der ikke er foretaget en fuldstændig harmonisering af strafferetten, kan medlemsstaternes politiske valg på det strafferetlige område nemlig afvige betydeligt fra hinanden. Hvis det var tilladt for den fuldbyrdende judicielle myndighed at kontrollere en strafs proportionalitet med den begrundelse, at straffen ville have været mindre streng i dens egen retsorden, ville dette svare til at tillægge den en generel kontrolfunktion i forhold til strafferetlige afgørelser truffet i andre medlemsstater, hvilket strider mod princippet om gensidig tillid og princippet om gensidig anerkendelse.

Det er derfor kun muligt at konstatere, at der foreligger mangler, der kan begrunde en sådan kontrol, hvis lovgivningen eller retspraksis i den udstedende medlemsstat på åbenbar og alvorlig vis **tilsidesætter princippet om proportionalitet mellem lovovertrædelse og straf, og hvis der ikke findes et effektivt retsmiddel, der gør det muligt at afhjælpe denne tilsidesættelse**. Dette er navnlig tilfældet, såfremt denne lovgivning tillader eller endog påbyder idømmelse af fængselsstraffe, der er så uforholdsmæssige, at de svarer til umenneskelige eller nedværdigende straffe [8], eller såfremt de gældende regler slet ikke tager hensyn til lovovertrædelsens grovhed og ikke giver dommeren mulighed for at tage hensyn til de individuelle omstændigheder i sagen med henblik på at tilpasse straffen.

I det foreliggende tilfælde fastslår Domstolen, at den minimumsstraf på syv år, der er fastsat i den rumænske lov for indførsel af »yderst farlig« narkotika, ikke i sig selv kan anses for at være en umenneskelig eller nedværdigende straf. Desuden giver den rumænske lovgivning mulighed for en individuel tilpasning af straffen. Dommeren kan navnlig tage hensyn til formålet med lovovertrædelsen, den omhandlede mængde narkotika samt formildende eller særlige omstændigheder og i visse situationer ændre kvalificeringen af lovovertrædelsen, hvilket kan føre til en nedsættelse af straffen. DZ har desuden haft mulighed for at appellere dommen til en appeldomstol og en kassationsdomstol.

Under disse omstændigheder **udviser den omhandlede rumænske lovgivning ingen mangler, der kan begrunde et afslag på at fuldbyrde den europæiske arrestordre**.

BEMÆRKNING: Gennem en præjudiciel forelæggelse kan retterne i medlemsstaterne i forbindelse med retssager, der verserer for dem, forelægge EU-Domstolen spørgsmål vedrørende fortolkningen af EU-retten eller gyldigheden af en EU-retsakt.

Retten har kompetence til at behandle anmodninger om præjudiciel afgørelse, der udelukkende vedrører 1) det fælles merværdiafgiftssystem (moms), 2) punktafgifter, 3) toldkodeksen, 4) tariferingen af varer i den kombinerede nomenklatur, 5) kompensation og bistand til luftpassagerer ved boardingafvisning eller ved forsinkelse eller aflysning af transportydelser eller 6) systemet for handel med kvoter for drivhusgasemissioner. Domstolen har kompetence til at behandle alle andre anmodninger om præjudiciel afgørelse.

Hverken Domstolen eller Retten træffer afgørelse i den nationale tvist. Det tilkommer den nationale ret at afgøre sagen i overensstemmelse med Domstolens eller Rettens afgørelse, der på tilsvarende måde er bindende for andre nationale retter i sager vedrørende en tilsvarende problemstilling.

Dette er et ikkeofficielt dokument til mediernes brug og forpligter ikke Domstolen. Fremstillingen af de faktiske omstændigheder og retsforskrifterne vedrører den relevante periode og er baseret på sagens akter.

Dommen og eventuelt et resumé af dommen offentliggøres på webstedet CURIA på afsigelsesdagen.

Kontakt i Kontoret for Presse og Information: Jarosław Zasada ✆ (+352) 4303 2793.

Billeder fra domsafsigelsen er tilgængelige via »Curia Web TV« og via »European Broadcasting Service« ✆ (+32) 2 2964106.

Følg Domstolen online!

[1] Den foreliggende sags navn er et vedtaget navn. Det svarer ikke til et navn på en part i sagen.

[2] Artikel 1, stk. 3, i Rådets rammeafgørelse 2002/584/RIA af 13.6.2002 om den europæiske arrestordre og om procedurerne for overgivelse mellem medlemsstaterne.

[3] I Nederlandene vil indførsel af narkotika af samme kategori i en mængde på op til ti gram kunne straffes med fængsel i en til tre uger. Desuden er den rumænske dommers muligheder for at nedsætte straffen eller for at gøre dommen betinget mere begrænsede end den nederlandske dommers.

[4] Artikel 49, stk. 3, i chartret om grundlæggende rettigheder.

[5] Artikel 3, 4 og 4a i rammeafgørelse 2002/584.

[6] På grundlag af en fortolkning af artikel 1, stk. 3, i rammeafgørelse 2002/584.

[7] Jf. Domstolens dom af 5.4.2016, Aranyosi og Căldăraru, C-404/15 og C-659/15 PPU (jf. også pressemeddelelse nr. 36/16), og af 25.7.2018, Minister for Justice and Equality (Mangler ved domstolssystemet), C-216/18 PPU (jf. også pressemeddelelse nr. 113/18).

[8] Som omhandlet i chartrets artikel 4, hvis betydning og omfang svarer til artikel 3 i den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder.